

A NAGYBÁNYAI FESTŐISKOLA HAT ALKOTÓJÁNAK MUNKÁIBÓL NYÍLT TÁRLAT TEKINTHETŐ MEG JANUÁR KÖZEPÉIG KOLOZSVÁRON

„Mesélnek” a zsidó művészek alkotásai

Különleges kiállítás nyílt az erdélyi zsidóságnak emléket állító kolozsvári Muzeonban: a nagybányai festőiskola zsidó művészeinek ritkán látott munkáit csodálhatja meg a nagyközönség január közepéig. A hat művész – Leon Alex, Kazár László, Klein József, Ziffer Sándor, Vadász Endre és Mund Hugó – alkotásai a nagybányai Szépművészeti Múzeum raktárából elővett, „leporolt” festmények és grafikák, melyek végre megkapják a nekik járó figyelmet.

» TÓTH GÖDRI IRINGÓ

A nagybányai festőiskola zsidó művészeinek munkáiból nyílt tárlat Kolozsváron az erdélyi zsidóságnak emléket állító Muzeon kiállítóterében. A kedd délutáni megnyitón Robert Strebli, az alkotásokat kölcsönadó intézmény igazgatója elmondta, a Muzeon és a nagybányai Szépművészeti Múzeum közös kiállításának terve egy harminc másodperces beszélgetés alatt született meg. Kiemelte, minden művésznak az a legnagyobb vágya, hogy a művei kiállításra kerüljenek, és

Január közepéig tekinthető meg a nagybányai festőiskola zsidó művészeinek alkotásaiból nyílt tárlat

» „Ha elidőzünk a képek előtt egy kicsit, akkor azok elkezdnek mesélni. A formák gondolatokat, a színek élményeket, megélt érzelmeket fejeznek ki.”

tulajdonképpen pont azért kelnek életre a raktárakban megbújó alkotások, ha kapcsolatba kerülnek a közönséggel, a tárlatok látogatóival. Elmondta azt is, hogy igazgatói hivatásának érzi, hogy minél több munkát a közönség elé tárjon. „Ha elidőzünk a képek előtt egy kicsit, akkor azok elkezdnek mesélni. A formák gondolatokat, a színek élményeket, megélt érzelmeket fejeznek ki” – vélekedett. Hozzátette, hogy a kiállító tér szűkössége miatt egyelőre nem

tudtak minden munkát megmutatni, amit szerettek volna, de reméli, hogy a két múzeum együttműködése nyomán több zsidó származású, a holokauszt szörnyűségeit megélt, a nagybányai művésztelephez tartozó alkotó munkáit elhozhatják a jövőben Kolozsvárra, megmutathatják az elfeledett kincseket újabb – akár nagyobb teret betöltő – kiállítások keretében. A kiállított munkákat Botiş Enikő, a nagybányai Szépművészeti Múzeum muzeográfusa mutatta be,

aki röviden vázolta a művésztelep közel 130 éves, ma is tartó történetét. Felidézte a kezdeteket, megemlítette az alapítókat, a Nyugat-Európában formálódott Hollósy Simont, illetve Réti Istvánt is. Hangsúlyozta, hogy az egész Európában modernnek számító művésztelepet, melynek alkotói, diákjai még akkor vonultak ki a természetbe, amikor a többség a műterem homályába burkolózott, a naturalizmus és a plein air irányzat eredményeit honosította meg a térségben. A története során igencsak nemzetközinek számító iskolában több mint 1000 művész fordult meg a világ minden tájáról az Egyesült Államoktól Indiáig. Az 1906-ban megújult művésztelep alkotóinak munkáin a későbbiekben a fauvizmus, illetve Henry Matisse hatása érződik – ilyen munkák kerültek kiállításra a kincses városi Muzeonban is. A muzeográfus külön kiemelte a náci koncentrációs táborok borzalmaival is megismerő Kazár László grafikáit, melyek a modern művészet alapelvei jegyében különböző értelmezési utakat kínálnak fel, „nyitott művek”. A kolozsvári magánmúzeum alapító-igazgatója, Flavia Craioveanu felhívta a figyelmet arra is, hogy a kiállított alkotások mellett QR-kódok találhatóak, ezek segítségével a látogatók román, magyar és angol nyelven is informálódhatnak az alkotókról. Az időszakos kiállítás 2023. január 15-éig lesz látogatható keddtől vasárnapig 10 és 18 óra között.

FOTÓ: TÓTH GÖDRI IRINGÓ

Molnár Vilmos és Visky András könyvét is díjazták Budapesten

» K. J.

Molnár Vilmos csíkszeredai író Körösi Csoma Sándor csodálatos cselekedetei – Rendhagyó legendárium című kötete kapta a Magyar Művészeti Akadémia irodalmi tagozatának az év legjobb könyvét elismerő díját. A tagozat Élőfolyóirat-sorozat estjén az MMA irodaházában a könyves nivódíjakat is átadták hétfőn – idézte az MTI az Akadémia kommunikációs és sajtófőosztályának közleményét.

A 2022-es könyv nivódíjat Jánosi Zoltán Antigone gyűri – Kézjelek Kreón árnyékára című tanulmánykötete, Medvigy Endre Népiség, Erdély, Trianon című tanulmánykötete, Szakonyi Károly A csend napjai című kisregénye, valamint Visky András Kitelepítés című regénye nyerte el. Az irodalmi tagozat Tózsér Árpád Kossuth-díjas költő, akadémikus, a nemzet művésze javaslatára 2014-ben döntött úgy, hogy a Magyar Művészeti Akadémia által évente elismerő oklevelekre a tagozatok rendelkezésére bocsátott összegből megalapítják az év legjobb könyve díjat és a könyves nivódíjakat, amelyekre a jelöltek minden év novemberében és a következő év októberében között megjelenő könyvek közül műfajtól függetlenül választanak ki. Az irodalmi tagozatban tevékenykedő akadémiai tagok minden évben ja-

vaslatot tesznek a díjazottakra, majd titkos szavazással döntenek arról, hogy az előterjesztettek közül kik a legérdemesebbek.

Molnár Vilmos: „a mesék nem hazudnak”

„Körösi Csoma Sándor külföldön minden bizonnyal a legismertebb székely-magyar. Indiától Franciaországig, Svájtól Amerikáig jelentek meg róla méltatások, tanulmányok, monográfiák, regények. Ismereteink a nagy keletkutató és nyelvész életéről, hosszú vándorútjáról a magyar őshaza felkutatásáért igen hézagok, Csoma saját egóját mindig háttérbe szorította, alárendelte a nagy célnak. Életének, utazásának fehér foltjait próbáltam kitölteni a mese eszközeivel” – idézte a szerzőt, Molnár Vilmos Márai Sándor- és József Attila-díjas író a közlemény. Molnár Vilmos tavaly adott interjút a Krónikának erről a kötetéről. Mint fogalmazott, az, ahogy Csoma Sándor egész életét feltette egy nagy célra, az alázat, ahogy saját énjét alárendelte ennek, a törhetetlen kitartása a kortársait is elképesztette. „Manapság meg, amikor a fogyasztói társadalomban önmagunk kényeztetése valóságos irányelv lett elő, amikor az ego magamutogatása lett érdem, a valós értékek helyett a hamis imázs építése a fontos, Csoma példája ragyogó tagadása mindennek” – mondta Molnár Vilmos. Arról is beszélt, hogy a fikció, a mese nem holmi öncélú elrugaszkodás a valóságtól, hanem a lényeg megragadásának különleges módja. „A mesék nem hazudnak. Sokszor tisztábban van jelen bennük az emberi létezés esszenciája,

mint akárhány szórszálhasogató – a valóságot gyakran mégis elferdítő, tendenciózusan beállító – realista műben” – mondta az író a Krónikának.

Visky-regény a román Gulágról

Visky András Kitelepítés című regénye egy osztrák-magyar család története a román Gulágon. Az 1956-os forradalom után Visky András református lelkész édesapját huszonkét év börtönre és teljes vagyonekobozásra ítélték, édesanyját – hét gyermekükkel együtt – kitelepítették a Duna-deltával határos Baragan sztyeppe egyik lágerébe. Az olvasó egy szovjet mintára létrehozott és fenntartott romániai munkatábor hétköznapijait, a soknemzetiségű foglyok furcsa történeteit ismeri meg, a legkisebb gyermek nézőpontjából. Mint az MTA kiemeli, Jánosi Zoltán Antigone gyűri című tanulmánykötete a szellemi ellenállásnak a magyar irodalom valamennyi műnemében megnyilvánuló példaszorát világirodalmi kitekintésekkel – Federico García Lorca, Szergej Jeszenyin, Csingiz Ajtmatov, Gabriel García Márquez életművét a látóterébe vonva – értelmezi. A Népiség, Erdély, Trianon Medvigy Endre válogatott tanulmányait tartalmazza. Az írások az erdélyi magyar irodalom kiválóságainak pályájáról, életútjáról, munkásságuk figyelemre méltó epizódjairól beszélnek. Szerepel köztük Erdélyi József, Sertő Kálmán, Sinka István, Nyirő József is.